

HTM arutelupäev õpetajate aineühendustega 23.01.2020

Tallinn, Hotell Park Inn Meriton

Päevakava

1. Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035 eelnõu tutvustus ja arutelu

Arutelu ülesehitus

1. Kersti Kõivu, haridusvaldkonna arengukava peatoimetaja strateegialoome ülevaade. Kuna dokument on ette saadetud, siis tutvustas Kersti oma ettekandes (lisatud) pigem strateegiaprotsessi ja milliste sisuliste teemadeni üldiselt on jõutud.
 2. Küsimuste-vastuste ja ettepanekute voor (kokkuvõtte allpool)
 3. Lauaarutelud (kokkuvõtte allpool) järgmistes küsimustes:
 - Mis on arengukavas positiivset? Igalt laudkonnalt oodati kolme positiivset aspekti.
 - Mida erinevad osapooled, sh kool/aineühendused saaksid teha, et nüüdisaegne õpikäsitus (NÕK) rakenduks paremini?
- ### 2. Õppekavaarenduse protsessi ja riikliku õppekava (RÕK) üldeesmärkide saavutamise lahenduste arutelu (päeva teises pooles, tulemused eraldi kokkuvõttes).

Küsimused-vastused ja ettepanekud Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035 kohta

Osade ettepanekutega saab arengukavas arvestada, osad on arengukava rakendusplaani ehk programmi tasandi kokkuleppe teemad, mõned koolipidaja või kooli otsustada.

Mõistelised täpsustused:

- 1) **Õppijate võimestamine** – mida selle all mõeldakse? Mida see tähendab? Inglise keelest üle võetud toortõlge, millel ei ole sisu eesti keeles. Samas pidasid õpetajad seda oluliseks, aga soovivad, et termin oleks üheselt mõistetav.
- 2) **Praktilise oskuste kujundamine** – väga oluline, aga paluti rõhutada, et praktilised oskused strateegia kontekstis ei taanduks üksnes käelisele tegevusele. Ka mõtlemine ja arutlemine on praktilised oskused, mis vajavad kujundamist, sest seda ootavad tööandjad (kriitiline ja loov mõtlemine, oskus oma tegevustele tähendust omistada)

Muud kommentaarid ja ettepanekud

1. Emakeeleõpetajad: **eesti keele ja kultuuri väärtustamist** tuleb strateegias paremini rõhutada - mitte ainult eesti keele strateegias, vaid just haridusstrateegias. Tänapäevane dokument keskendub sisserändajatele, venekeelsele õppijale, rahvusvahelisele mõõtmele jne. Aga praegu kipub tähelepanu alt välja jääma meie oma **eesti noore teadlikkuse ja hoiakute kujundamine** emakeele väärtustamisel. Ka meie eestikeelne õpilane rahvusvahelistub liiga kiiresti.
2. Ajaloo- ja ühiskonnaõpetajad: Kas HTM on vaadanud **kujundava hindamise, loovtööde juhendamise jne lisanduva tööga** õpetajate poolset vaadet? Kas on vaadatud, kuidas see on mõjunud õpetaja töökoormusele, õpetaja koolirõõmule?
3. Strateegia on hea, aga kes selle ellu viivad? Ohukoht, et **ülikooli õpetajakoolituses ei ole varsti nt didaktikuid**. Isegi kui õpetajakoolitusse tuleb üliõpilasi, siis kes hakkab neid õpetama?
4. **Õpetaja amet** on üks väheseid ameteid, kus **karjäärivõimalused on kasinad**. Vanem- või meisterõpetaja taset võib taotlema, aga see pole karjäär. On vaid koolijuhiks saamise võimalus. Riik on rahastanud õpetaja alampalka. **Et õpetaja püsiks koolis ja tunneks end hoituna** tuleks:

- a) **õpetaja palka tõsta** (eriti **arvestades erineva suurusega klasse**, sest on väga suur vahe, kas klassis on 35 või 15 õpilast – palk peab olema otseselt seotud pearahaga, suuremas klassis kõrgem);
- b) kõrgem palk võimaldab õpetajal teha **vähem kontakttunde**;
- c) kõrgem palk muudaks **õpetajaameti noorte hulgas populaarsemaks**.
Väikese klassi õpetaja saab õpilastelt tagasisidet tunni käigus, pole tingimata vaja teha kontrolltöid, mis vajavad parandamist.
Vastuargument palga diferentseerimisele klassi suurusest lähtuvalt - kui me **kahaneva rahvastikuga piirkondade** puhul otsustame, et väiksemate klasside korral tuleb maksta vähem palka, siis võivad koolid sootuks kaduda. Mida teha, et saaksime elada ka Valga- ja Võrumaal?
5. Kui me tahame järjest **paremat haridust** anda, siis meil on vaja järjest **rohkem õpetajaid**. Õpetajakoolituses on vaja luua **stipendiumid** jm toetavad süsteemid.
6. Hariduse rahastamisel tuleb pöörata tähelepanu sellele, et **riigigümnaasiumidel** on väga palju **suurem eelarve** võrreldes KOV koolidega, seega on KOV koolidel väiksemad võimalused.
7. **Õppija individuaalsusega** on strateegias üle pakutud. Sidusa ühiskonna tunnus on ühtses mõistete ruumis orienteerumine ja ühine **kokkulepitud baasteadmine põhihariduse tasemel**. Kõik õppijad ei pea minema eri teed. Õppimise kiiruses on küsimus.
8. **Süvenevad vaimse tervise häired**, mis suures osas on **tingitud valikurohkusest**. Ka sellest aspektist ei maksa personaliseerimisega üle pingutada, küll soovijad leiavad võimaluse. Kersti: individualiseeritud ja personaliseeritud õpe on täna olemas. See ei tähenda, et igal on oma õppekava. Personaliseeritus – siin on küsimus pigem õppe läbimise kiiruses.
9. **HEV õppijate** puhul ei saa rääkida ennastjuhtivusest. Kui HEV klassis on kuus õpilast, peab seal individuaalseks tööks olema ka kuus abiõpetajat.
10. Loodusainete õpetajad: liiga vähe on strateegia tööversioonis pööratud tähelepanu **keskkonna teemale**. Kui me keskkonnaga ei tegele, siis pole varsti ka ühiskonda. St õpitulemused ei pea vastama mitte ainult ühiskonna arenguvajadustele vaid ka keskkonna väljakutsetele.
11. Informaatikaõpetajad: senine elukestva õppe strateegia **digipädevuste** arendamisel ei toiminud. Oluline, et digipädevuste arendamine ei jääks õhinapõhiseks, erasektori toetamisele. Kas saame eeldada, et Digipöörde Nõukogu ettepanekuid hakatakse arvestama? Vastus: see toimub koostöös HITSaga, samuti tehisintellekti kaasamine.
12. Prantsuse keele õpetajad: mida strateegias on mõeldud **eri võõrkeelte oskuse õpetamise laiendamise** all? Kas õpetatavate võõrkeelte hulga kasvu? Hetkel on haridusstrateegia dokumendis kirjas, et üks põhi- ja teine soovituslik võõrkeel. Kui jätame teise keele soovituslikuks, siis tulemust ei saa. EL Komisjoni soovitus: emakeel + kahe võõrkeele oskus kasutajatasemel. Väike rahvas peaks hoidma võõrkeelte oskust. Ettepanek rõhutada strateegias, et oleks kaks võõrkeelt väga heal tasemel.
13. Kui tahame, et **lapsevanemad oleks haridusse rohkem kaasatud**, siis peaksime seda praegu rääkima gümnaasiumis tulevastele lastevanematele - et meil ei oleks tulevikus mitte nõudvad vaid koostõised lapsevanemad.

Positiivne haridusvaldkonna arengukava tööversioon

Paluti välja tuua kolm olulisimat aspekti, kuid osalejad pidasid vajalikuks nimetada enamat. Sarnased aspektid on esitatud järjest.

1. On paljulubav, et tegemist on elukestva õppe strateegia **jätkustrateegiaga**, ei alustata otsast, tühjalt kohalt, vaid tegeldakse ka jätkuvate kitsaskohtadega, et on lähtunud EÕSi vahearuandest.
2. Üldpõhimõtetes on **tähelepanu** pööratud **olulistele väärtustele**.
3. Tähtsustatud on **ennastjuhtiva õppija roll**.
4. Meeldib, et **õpetaja on ja jääb võtmeisikuks**. St õpetajat on vaja. Seda enam, et kõigist õppijaist ei saa ennast juhtivaid.
5. Strateegiline eesmärk 2: **õpetaja palgatõus** on prioriteet.
6. Hea, et kirjeldatakse õpetaja ja koolijuhi **karjäärimudeli** olulisust.
7. **Õpetajate ja tugispetsialistide järelkasvu tagamine ning karjäärimudeli sidumine palgaga ja enesetäiendamisega** – see on võtmeküsimus hariduses. Siin tuleb leida head ja mõjusad lahendused.
8. **Karjäärimudel on oluline**, aga see peaks sisaldama ka atesteerimissüsteemi. Kogu **motivatsioonisüsteem** tuleb läbi mõelda (kõik kooliastmed + ülikool). Lisaks rahale on vaja ka professionaalset motivatsioonisüsteemi – nt varem oli metoodikuroll ja selge, mida ta pakkus koolile, mida ülikoolile.
9. **Üldoskuste rõhutamine aine- ja erialateadmiste kõrval**. On tõestatud, et ainealaseid oskusi on kergem omandada, kui on olemas õpioskus.
10. **Eesti keel ja kultuur – hea, et on arengukavas sees**, aga fookus tuleks enam suunata ka eestikeelsetele õpilastele.
11. Hea, et **tehnoloogiaga seotud oskusi** peetakse tähtsaks ja tuuakse välja. 3.2 LTT – soodustada STEAM õpet.
12. Aina rohkem **sidustatakse formaalõpet mitteformaalõppega**.
13. Katse **siduda õppimist reaalse eluga**, lähtudes tööturu vajadusest. Samas paluti rõhutada, et
 - 1) **tööturg ei hõlma ainult kutseõppe tasandit**, vaid peab olema selge, et tööturu hulka kuuluvad näiteks ka teadus- ja arendusasutused (avalik-õiguslikud ülikoolid jm), üldharidus jt koolid, samuti akadeemiline maailm. See märkus on oluline seoses praktiliste oskuste kujundamisega. **Eesti ambitsioonid peavad olema kõrgemad, kui käeline tegevus ja vastavad erialad**;
 - 2) kuna me täna ei tea, mida toob kaasa tööturg 2035, siis tuleb jätkata **periodiliselt tööturu vajaduste muutumise analüüsimist**.
14. Positiivne on **töömaailmaga seotus**. Oluline on seejuures aga **õppekavadesse sisendi küsimine ettevõtjatelt**.
15. **Kutsekoolide maine** paraneb vaid siis, kui need on ettevõtetega seotud. Põhikooli õpilane peaks nägema kutsekooli baasi. Võiks hakata korraldama 8.-9. klassi projektinädalaid kutsevalikuks. Iga õpilase pädevusi, sh üldpädevusi tuleks hinnata ja näidata õpilasele, kuhu selle põhjal võiks suunduda. TLÜ-I on selline pilootprojekt.
16. **Üldhariduskoolid** saavad korraldada gümnaasiumiõpilaste **kutseõpet** kutsekoolides (ühisõppekavad), sest ka gümnaasiumiõpilane vajab kutseoskusi. Nõukogudeaegne „üks kutseõppe päev nädalas“ süsteem oleks võimalus.
17. Hea, et strateegias ja tulevikutööga seonduvalt on **fookus digiteemadel**, millega tegelemine riigi tasandil on seni olnud liiga projekti- ja õhinapõhine. Raskuskese on praegu koolipidaja ja kooli tasandil, aga koolide tase on väga erinev ning õpetajate koolitus valdkonnas alles algas.
18. Väga hea, et tähelepanu on mitte ainult digioskustel, vaid ka **digilahendustel**. Esimese asjana vaatame õpetaja digioskusi ja teiseks lahendusi – tehisintellekt, õppevara, infosüsteemid jne. NB! Kui koormus on väga suur, ei jaksa õpetaja end digivaldkonnas arendada. Samas võib õpetaja koormus tänu digilahendustele hoopis väheneda.
19. Hea, et on hakatud tegelema **koolivõrguga ja õppekeskkondadega**.

20. Punktis 2.4. märgitud **vajadus kaasajastada esma- ja täienduskoolituse mudel** ja - mis veel olulisem – rakendus.
21. **Haridus on kõigile kättesaadav.** Kolmas kooliaste Lk 5, punkt 1.1 vajab aga lahti seletamist.
22. **Kahaneva rahvastikuga piirkonnad on fookuses** – leiti, et on väga positiivne, et selle on tähelepanu pööratud. Koostöö teiste ministeeriumidega ja KOViga väga oluline.
23. Positiivne, et tekib **võimalus liikuda sujuvalt haridusliikide vahel.**
24. Positiivne, et tähtsustatakse **rahvusvahelises õppes osalemise võimaluste avardumist, õpirännet** ja arvestatakse vahetusõpilase aastat. Hetkel enamasti need õpilased kaotavad ühe aasta.
25. **Ühtne Euroopa haridusruum** on oluline, sest a) stimuleerib keeli õppima ja kasutama; b) rändekogemusega areneb sageli ka maailmapilt, teiste rahvaste ja kultuuride mõistmine, tolerantus, mis omakorda aitab kaasa **ühiskonna sidususele**. Samas on oluline tegeleda ka sellega, et **rändes osalejad ka tagasi tuleksid.**
26. **Nüüdisaegse õpikäsitluse rakendamisega** tegelemine on oluline, sest toetab ka koolirõõmu positiivselt ja soodustab õppimist. Probleemipõhine lähenemine õppetöös annab võimaluse saada laiema maailmapildi ja lõimida erinevaid aspekte. Ainete ülene koostöö – võimaldab aineid huvitavamalt ja elulähedasemalt õpetada.
27. **HEVide terviklahendus, sh andekad.** Andekad jäävad sageli täna fookusest välja, sh varajane märkamine.
28. **Andekuse ja erilise teema** strateegias on oluline ja hea. Küsimus, kuidas andeid reaalsuses arendame?
29. **Kvaliteedi hindamine** alushariduses ja täiskasvanuhariduses.

Mida eri osapooled, sh kool ja aineühendused saaksid teha, et **nüüdisaegne õpikäsitus (NÖK)** paremini rakenduks?

1. **Aineliidud saavad panustada õppekavade sidustamisse, ühisosade leidmisse, ainete lõimimisse.** Seni oleme õpetanud samu asju eri ainete raames – keemia ja füüsika aatom on tegelikult üks ja seesama asi.
2. **Aineliitude omavaheline koostöö ainete lõimimiseks** saaks olla parem. Käsitööõpetajad on näiteks käinud võõrkeeleõpetajate, bioloogide jne suvepäevadel. Me ei tea, mis ametid on 20 a pärast olemas. Ei ole olemas käsitöömeistreid nt, aga lapse arenguks on siiski vajalik käeline tegevus.
3. **Aineliitude roll õppevahendite osas** võiks olla oluliselt suurem. Võiks olla foorum, kus saaks kirja panna õpetajate hinnangud mingi õppematerjali kohta. Sellest oleks kasu alustaval õpetajal ja ka materjali koostajal.
4. Aineühenduste roll on tähelepanu pööramine **oma aine õpetamisega seotud probleemide esiletoomisele, kogemuste jagamisele kolleegidele.** Näiteks võõrkeeleõpetajad korraldavad ühenduses koolitusi, sisekoolitusi, toimub õppematerjalide omavaheline jagamine e-koolikotis. NB! Kõige kiirem muudatuste rakendaja kogenud õpetajate seas on aineühendus, mitte ülikool (praegune põhikoolitaja). Aineühenduste koolitustegevuse rahastamine on aga piiratud (vt täpsemalt lõpus).
5. **Digimaailma võimalused** on väga avarad – kui laps puudub koolist, saab ta kogu info tänu digile kätte. Igaüks saab iseseisvalt õppida ja järele vastata.
Haiglaõpetaja: Ideaalis on **igal lapsel on oma õppeplaan.** Aga see saab alata **teatud vanusest.** Alklassi õpilane peab matkima - näeb, teeb järgi. Talle pole eakohane iseseisvaid valikuid teha ja oma tegevuse eest vastutada. Laps saab õpetaja juhendamisel **eesmärgistada** oma õppeaasta ja õppeaasta lõpul annab hinnangu endale, oma tööle
6. **Õpetajaameti töö sisu ja tööaeg** tuleb üle vaadata.

7. **Õpetaja karjäärimudeli** väljatöötamisel peaks kaasama aineühenduste esindajad. Karjäärimudelis peaks olema kirjeldatud vajadused ja võimalused enesetäiendamiseks.
8. Veelgi enam peaks tähtsustama **keskkonnateemade** käsitlemisega seotud teadmisi, oskusi, väärtusi. Kaasata loodusainete aineliite kui arutletakse neid teemasid.
9. Aidata kaasa **elulähedase õppe tegeliku realiseerimise** võimaluste selgitamisele ja sellekohase info levitamisele. Õppekäigud peavad olema õppeprotsessi kohustuslik osa, see võimaldaks nende paremat korraldamist ka koolis. Praegu tunneb õppekäike organiseeriv õpetaja sageli teiste aineõpetajate pahameelt, kuna võtab õpilased terveks päevaks koolist ära ning ära jäävad tema tunnid teistes klassides. See valmistab probleeme koolikorralduslikult. **Kooli õppekavades peaks olema kohustuslik osa**, kus esitatakse **läbimõeldud kava** õppeainete, kooliastmete ja klasside kaupa **õppekäikude osas** (looduskeskuste külastused, muuseumide külastused, töövarjupäevad jne). Kava tagaks, et õppekäigud on läbimõeldud, toetavad õpilase arengut, mitte ei ole juhuslikud ja hetkevõimalustest ajendatud. Samuti aitaks see õppekäikude korraldamisel niigi ülekoormatud õpetajat.
10. **Ainekava võiks reguleerida, kas on ette nähtud rühmaõpe või mitte** (on aineid, kus rühmaõpe on vältimatult vajalik, näiteks ujumine, keel, tehnoloogia). Praegu pole rühmade suurusel mingeid piire – see viib õppe kvaliteedi alla.
11. **Õpetajakoolituse raames** (see on hea) pakkuda **mitmekesisemat praktikat** (nt kogemus erinevatest koolidest, sh HEV).
12. **Parimate praktikate jagamine**, sh selleks **õpetajale** võimalus võtta **vaba aeg õppetööst**, nt läbi asendusõpetajate programmi. Propageerida laiemalt **asendusõpetajaid**, toetada seda riigi poolt. See võib aidata pikas perspektiivis vähendada ka **õpetajate järelkasvu** probleemi (nt karjääripöörjad). Aineühendus oma professionaalsete liikmetega saab toetada valdkonda sisenevaid õpetajahariduseta inimesi.
13. Tuleb pakkuda **koolitusi õpetajatele, lastevanematele, tõsta vanemate teadlikkust**.

NÕK rakendamist toetab KOMMUNIKATSIOON kõikidel võimalikel tasanditel ja TUGEVAD ÕPETAJATE ÜHENDUSED.

- I. **Süsteemselt toota teaduspõhiseid artikleid selle kohta, milliseid uuendusi koolid rakendavad.** Mitte jääda peatuma uuenduste kirjeldamisel nagu praegu teeb Õpetajate leht, vaid anda uuendustele teaduspõhine raamistus/ selgitus. See annab koolidele kindluse, et ollakse õigel teel või suunab neid muutma valitud uuendusi. Seda saaks korraldada ka läbi Õpetajate Ühenduste Koostöökoja (ÕÜKK), HTM saaks moodustada sisunõukogu. Praegune Õpetajate Leht seda rolli välja ei kannu. Artiklid võiksid olla veebis, kuid ka pdf-prinditavad. Sellest võiks välja kujuneda üldhariduse teadusajakiri, mis pakuks huvi ka lapsevanematele, kes ei loe Õpetajate Lehte. Probleem: väga paljud õpetajad ei ole teadlikud [Eesti Haridusteaduste Ajakirja](#) ilmumisest. Jälle vajab kommunikatsiooni.
- II. **NÕK rakendamise erinevate aspektide senisest suurem teaduspõhisus** (seondub eelmise punktiga). Tarvis on ühenduste kaudu **selgitada didaktiliselt, miks uuendust kasutusele võetakse** ja selle kõrval, **kuidas uuendust ellu viia õppijakeskselt**. See tähendab, et vaja on kompetentsi, kes omaks kogemust samal ajal õpetaja-õppejõuna.
- III. **Õpetajate ühenduste võrgustiku kaudu korraldada süsteemsemaid koolitusi, seminare, infopäevi.** Luua tingimused õpetajatele-kõneisikutele jt, kes käivad kogemusi omandamas nii välismaal kui riigisiselt ning anda neile kohustus oma ühenduses saadud kogemust jagada kõrvutades rahvusvahelist kogemust eesti võimalustega. Õpetajad ei saa seda teha oma üldise koormuse sees. Nt stipendiumi saanud õpetajaid võiks innustada vabal poolaastal sellega tegelema. Tulemus: meil kujuneb välja **ekspertsus väliskogemuse kriitilise kasutamise kohta**.
- IV. **Õpetajate ühenduste tugevdamine, liikmelisuse kasvatamine.** Ühenduste kaudu selgitada välja, kui paljud õpetajad ei kuulu ühendustesse ja põhjused, miks nad ei kuulu. Ühendustel teha

oma tegemised nähtavamaks, et motiveerida õpetajaid kuuluma. Kaalumist tasub see, kuidas tugevdada maakondlikke aineühendusi, keda HTM rahastab. **Maakondlikud ainesektsioonid** on oluline lüli üleriigilises ühenduses, mis aitab jõuda võimalikult paljude õpetajateni.

Probleem: praegu on laiali saadetud või ei tegutse kohalike piirkondade aineühendused. Ei ole toetatud suhtlemine kohalikul tasandil oma õppeainega seotud probleemide arutamiseks. Seeläbi on vähenenud ka õpetaja enesejuhtimise võimalused. Õpetajatel poelgi nagu kuhugi kuuluda, et saada meetoodilist kogemust ja õppida kolleegidelt süsteemselt.

Kujundada koolijuhtides arusaama, et nad soosiksid õpetajate kuuluvust maakondlikku sektsiooni/ üleriigilisse ühendusse.

Kõikides maakondades tuleb väärtustada ainesektsiooni juhtimist kui lisatööd.

- V. **Kujundada arusaama, et õpetajal on kohustus ennast koolitada, st võtta vastutus oma professionaalse arengu eest.** See on vajalik NÕK rakendamiseks vajalike uskumuste kujunemiseks.

(See peaks olema seotud ühenduste sisulise tegevuse nähtavamaks tegemisega ja nende üks võimalikke rolle peaks olema õpetajate motiveerimine. Regulatsiooniga seda korraldada ei saa, sest olukord üle Eesti on väga erinev.)

Kaasamine otsustusprotsessi

- Kõikides küsimustes, mis on seotud aineõpetuse ja aineõpetajatega tuleks teha rohkem koostööd ainelitudega.
- Haridusvaldkonna küsimuste otsustamisse tuleks tugevamalt kaasata
 - õpilast kui klienti ja lapsevanemat kui tellijat;
 - huvihariduse esindajaid (huvitegevuse, mitteformaalhariduse sidustamise võti);
 - täiskasvanuhariduse esindajaid;
 - ettevõtjaid;
 - tervishoiusektorit.
- Õppekavaarendusse peaks laiemalt olema kaasatud eri ühendusi, grupe.
- Haridusküsimuste, sh õppekavaarenduste arutamisel korraldada suurema sünergia saavutamiseks arutelusid ka eri huvigruppidega korraga.
- Arvestada pikemate tähtaegadega arvamuse küsimisel, planeerida kaasamist nii, et ühendused (nt õpetajate ühendused või Lapsevanemate Liit) saaksid teemad läbi töötada ja arvamuse kujundada oma liikmete seas (nii ei tuleks tagasiside vaid ühenduse üksikult esindajalt või grupilt). Ühenduste regulaarsed kohtumised toimuvad umbes kaks korda aastas. Olulisemad arutelud saab planeerida sinna.
- On oluline, et teemaga seotud huvigruppideni jõuab alati info selle kohta, kus, millal ja kuidas arutatakse x või y küsimust.

Aineõpetajate ühenduste rahastamine

- Oma töö korraldamiseks vajavad aineõpetajate ühendused jätkuvalt tuge oma suurürituste rahastamiseks ja täiendõppe korraldamiseks.
- Senisest enam tuleks toetada ka ainelitute tööd kohalikul tasandil.
- Aineühendustel peaks olema võimalik lihtsamini taotleda vahendeid oma tegevusteks (nt eraldi projektikonkurss või meede, mitte ainult eri valdkondade üldised projektikonkursid).